

Kým pôjdete do školy

Veľa sa hovorí o školskej zrelosti.

Čím by mali podľa Vás rodičia pomôcť dieťaťu, aby bolo zrelé na školu?

V prvom rade treba dieťa viesť k samostatnosti, nerobiť za neho nič, čo vie robiť samo a povzbudiť ho, aby to robilo. Dieťa sa má vedieť samostatne obliecť, obuť, najesť. Taktiež by malo dieťa vedieť splniť základné úlohy v domácnosti, primerané svojmu veku a schopnostiam, teda mať také svoje malé „povinnosti“. V rodine sa má naučiť počúvať a reagovať na tému.

Ďalej by rodičia mali podporiť citové a sociálne dozrievanie svojho dieťaťa. Dieťa by malo vydržať bez rodiča v priebehu dňa buď v MŠ alebo zostať u príbuzných, vedieť nadviazať kontakt s iným dieťaťom alebo dospelým. Ideálne by bolo, keby rodina podporovala aj rozvoj predškolských zručností, ktoré vplyvajú na školskú úspešnosť, ako je kreslenie, strihanie, počúvanie rozprávok, počítanie, orientáciu v priestore a schopnosť sa sústrediť pri týchto aktivitách alebo hrách.

Taktiež je dôležité, aby rozvíjali vôľové vlastnosti, napríklad učiť deti, aby vždy dokončili to, čo začali – ale aj rodičia sú rôzni, nie každý to s deťmi vie rovnako. V tomto smere je dôležitá predškolská príprava v MŠ .

Deti sú veľmi často naviazané na rodičov, nevedia sa pohybovať v inom prostredí, čo je jedným zo znakov sociálnej nezrelosti...

Čo sa týka sociálnych návykov, rodičia môžu a majú dieťaťu pomôcť sa ich naučiť v reálnych situáciách: na kúpalisku, v obchode, na ihrisku... Aby sa dieťa naučilo prirodzene nadväzovať kontakty, k čomu ho rodič môže motivovať napr. vetou: „Pozri, toto dievčatko by sa asi rado s tebou hralo. Skús sa ho opýtať, ako sa volá, opýtaj sa ho, či by sa chcelo s tebou hrať...“ Dôležité je – nenechávať dieťa príliš dlho pri televízore. Rodičia často nemajú čas, tak zapnú televízor alebo počítač. Dieťa sa však potrebuje hrať s rodičmi, veľa spolu čítať – a práve tu ho rodič učí sociálnym kontaktom. Pokiaľ to v rodine nefunguje, treba dúfať, že pomôže škôlka.

Znakom súčasných detí sa stáva silný individualizmus.
Deti sa nevedia kolektívne správať, pochváliť inému niečo, tešiť sa spolu,
pomôcť bezprostredne...

Dnes sa to – žiaľ – presadzuje, často musí takéto správanie usmerniť učiteľ. Rodiny sú dnes menšie, dieťa žije vo vákuu a nie je vedené k vzájomnej pomoci a kolegiálite.

Učitelia sa sťažujú na zvýšenú nepozornosť detí v školách. Čo s tým?

Nepozornosť je daň doby. V súčasnosti je veľmi veľa neprirodzených hier, deti nie sú cvičené hrami v teréne na aktivovanie pozornosti, počítač a televízia v tomto smere pozornosti vôbec nepomáhajú. Deti dostávajú v súčasnosti veľmi veľa podnetov, čo im bráni sústrediť sa na jednu vec dlhšie a rozptyľujú ich pozornosť. Výborné na podporu pozornosti je rozprávanie sa s dieťaťom o zážitkoch /detailne/, čítanie rozprávok, počúvanie hudby, rôzne hry, ktoré rozvíjajú schopnosť sa sústrediť...

Odkladanie školskej dochádzky má stúpajúcu tendenciu. Prečo?

Nároky školy sú veľmi vysoké. Od dieťaťa sa od nástupu do školy očakáva, že začne pracovať ako žiak, vyžaduje sa od neho prevažne zámerná činnosť, ktorá je veľmi náročná na schopnosť sa dlhodobo sústrediť, rýchle tempo práce, dobrá úroveň grafomotoriky, vedomosti, sociálna zrelosť. Škola nemá prvky hravosti, ktoré dominovali počas celého predškolského obdobia. Nie všetky deti sú rovnaké, niektoré tieto požiadavky nezvládajú. Sú to najmä deti, ktoré sú ešte nie sú spôsobilé pre školskú prácu alebo majú nejaké vývinové problémy. Pritom môže ísť o deti inteligentné, ale napriek tomu nezvládajú požiadavky školy. Pribúdajú problémové a nekludné deti s problematickým zaškolením.

Aké sú bežné dôvody odkladu školskej dochádzky?

Sú to tieto problémy:

- nezrelosť v niektorej oblasti vývinu (napr. hravosť, prílišná citová viazanosť na rodiča, zvýšená bojazlivosť a v dôsledku toho neschopnosť si zvyknúť na nové prostredie)
- výrazné ťažkosti v kresbe
- stredný stupeň rečovej poruchy (dieťa nesprávne vyslovuje viac hlások, reč je menej zrozumiteľná)
- narušená pozornosť a neklud - dieťa neobsedí, chodí po triede, nevie sa sústrediť
- nezáujem o školu, o vzdelávanie, ignoruje prirodzený vývojový rast
- sociálna zanedbanosť
- dlhodobé ochorenie, plánované operácie a iné zdravotné postihnutia

- neurotické problémy, zajakavosť, zlé znášanie zmien

Ťažkosti s kresbovým prejavom (grafomotorikou) detí. Je to silný dôvod na odklad školskej dochádzky?

Treba individuálne zvážiť rozdiel oproti norme, t.j. ostatným rovesníkom. Problémy v grafomotorike môžu súvisieť s rôznymi príčinami. Niekedy je to len bežné vývinové oneskorenie, keď dieťa doposiaľ neprejavovalo záujem o kresbu, ale môže ísť aj o nejaké poškodenie spojené s ochorením dieťaťa.

Keď rodič pred školou zistí, že dieťa má výraznejšie ťažkosti či už v kresbe alebo v iných oblastiach vývinu je vhodné navštíviť Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, kde mu poradia, čo sa s tým dá robiť a navrhnú prípadne stimulačný program (psychológ, špeciálny pedagóg), ktorý môže napomôcť zlepšiť jeho vývin ešte pred nástupom do školy. Pravidlom je, že dieťa, ktoré má ísť do školy, by malo vedieť nakresliť základné geometrické tvary a tiež tvary v priestore, kresbu človeka, domu...

Mnohí rodičia majú idealistickú predstavu o predĺžení detstva hlavne letným deťom...

Automatické odkladanie dochádzky „letným“ deťom nie je namieste. Pokiaľ dieťa dosahuje primeraný stupeň školskej spôsobilosti a teší sa do školy, odklad môže zabrzdiť jeho prirodzený vývin a túžbu nadobúdať nové poznatky. „Prezreté“ dieťa sa necíti dobre v triede s mladšími, cíti, že je vývojovo inde a môže to mať nepriaznivý vplyv na jeho zdravý vývin sebavedomia, prispôsobivosť a správanie.

Má sa rodič spoľahnúť na svoju intuíciu ohľadne zrelosti dieťaťa?

Rodič sa pozerá na svoje dieťa zo svojho pohľadu a nemá možnosť ho porovnávať s inými deťmi. V našej praxi sa napríklad stáva, že rodičia si myslia, že majú nadpriemerné dieťa a keď s ním absolvujú komplexné vyšetrenie intelektových schopností, ich predpoklad sa často nepotvrdí. V každom prípade bude dobré, ak sa rodič poradí s pani učiteľkou MŠ a so psychológom – zväčša sa potvrdí jeho tušenie a bude mať väčší pocit spokojnosti o správnom rozhodnutí.